

У творчості С. Твердохліба міфема титанів уособлює весь народ, що піднявся проти всемогутньої влади Зевса. Вірш має оптимістичний характер, що, всупереч міфам, свідчить про віру поета в перемогу. Народу допомагає дух усіх грецьких героїв, що “з фресків старинних пруться на бої” [2, 613]. Завдання митця, за Твердохлібом, полягає в тому, щоби пробудити в сучасників дух героїзму, бажання зайняти в житті активну позицію:

“Олімп добути йдуть великани –
Гори від ружжя блискати стали,
З гуком валяться зломи і скали,
Бються з богами гірші титани!

До неба деруться, дзвонять мечами,
Зевса стягнути вниз забажали!..
Громом по горах труби заграли,
Чи пощастить їм в битві з богами?..” [2, 613].

Отже, за уявленнями українських поетів-символістів, митець у суспільстві завжди протистоїть реакційності, владі, що є жорстокою й насильницькою. Діє він від імені й задля добробуту народу, здатен його очолити, своїм словом вказати правильний шлях, незважаючи на те, що, подібно Прометею, може бути покараним.

1. Пачовський В. Зібрані твори. – Т.1. Поезії. – Філядельфія; Нью Йорк; Торонто: Об'єднання укр. письменників “Слово”, 1984.
2. Розсипані перли: Поети “Молодої музи”. – К.: Дніпро, 1991.
3. Черкасенко Спиридон. Твори: У 2 т. – Т.1. Поезія. Драматичні твори. – К.: Дніпро, 1991.
4. Чупринка Грицько. Поезії. – К.: Радянський письменник, 1991.

Руденко С.М.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

БІБЛІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

Серед багатьох літературних пам'яток, створених людством протягом його історії, найвпливовішим у соціально-історичному плані, безперечно, є Біблія. Унікальність поширення цього твору серед різних народів земної кулі – наслідок надзвичайної ваги релігійних традицій, що розвивалися на її основі. Біблія була однією з перших священних книг, перекладених іншою мовою ще у 111 ст. до н.е. Саме вона стала одним із перших значних за обсягом друкованих видань (Й. Гутенберг, 1455 р.). Нині Біблію або її окремі книги перекладено майже всіма мовами світу. За статистикою, вона є найбільш розтиражованою у світі книгою. Нині переклади Біблії здійснено 265 мовами, якими розмовляє близько 90% людства. Сьогодні у світі готуються до видання біблійні тексти ще 1195 мовами. Це мови 99% населення Землі. Новий Заповіт перекладено 629 мовами, серед них і українською. Над повними біблійними текстами та

його частинами українською мовою свого часу працювали М.Шашкевич, П.Куліш, І.Нечуй-Левицький, І.Пулюй, І.Огієнко, І.Хоменко, І.Костецький, В.Барка, Р.Туркомяк, Є.Дулуман, О.Бачинський та ін. Підраховано, що нові переклади здійснюються в середньому протягом 10-20 років залежно від культурних і суспільних обставин: рівня розвиненості літературної мови, наявності алфавіту, досвідченості перекладачів, фінансування проекту державою або церквою тощо.

Під час перекладів ураховується не лише буквальна послідовність слів, а й зв'язок смислів, що передбачає ретельний пошук еквівалентів значень біблійних понять, адже Біблія виникла протягом першого тисячоліття до нашої ери та перших двох століть нашої ери шляхом відбору, редагування та канонізації значного масиву релігійних текстів, які іудаїстська, а згодом християнська традиції визначили як богодухновенні. Незважаючи на те, що авторство практично кожного з біблійних текстів пов'язувалось і пов'язується з іменем певної історичної або легендарної особи, істинним автором все одно визнається сам Господь Бог, під впливом якого була написана та чи інша книги Біблії. Назва "Біблія" походить із грецької мови й у перекладі означає "книги". Дійсно, це унікальне зібрання священних текстів, ціла бібліотека, що складається з не менш як 66 книг. Ця назва відома практично всьому християнському світові. Інші назви Біблії – "Писання", "Письмо", "Священне Писання", "Святе Письмо", "Слово Боже".

Існування Біблії протягом життя понад як 50-ти поколінь сформувало сприйняття її як певної єдності різножанрових протилежностей, явища, унікального за своїм походженням, адже Святе Письмо було написано в різних частинах світу (Африці, Азії та Європі) понад як 40-а авторами протягом майже 1500 років, різними мовами – давньоєврейською, арамейською та грецькою. Вона в цілому або окремими частинами вже близько 5000 років залишається актуальним релігійним текстом для мільйонів людей.

Система сакралізованих релігійних, моральних, юридичних приписів, побутових настанов, сформульованих у різних книгах Біблії, перетворилася на засади культурно-релігійної та етичної традиції не лише іудаїзму й християнства. До біблійних текстів доводиться звертатись також у пошуках начал ще однієї "авраамічної" релігії – ісламу.

Серед побутових настанов під впливом біблійного тексту в зазначених релігіях значне місце посідають приписи щодо культури харчування, дозвіл або заборону споживання певних продуктів. Відповідно до Старого Заповіту, який є священним і для іудеїв, і для християн, спочатку для харчування людям призначалася лише рослинна їжа [Бут.1, 29]. Утім, навіть у райському саду першим людям було заборонено їсти плоди деяких дерев, а порушення цих наказів, за Біблією, спричинило вигнання людей із раю. З часом (після Всесвітнього потопу) Ною та його нащадкам Бог дозволив харчуватися продуктами тваринного походження [Бут.9, 2-3], але при цьому заборонялося їсти живу тварину, а також м'ясо з кров'ю, що не стекла (удавленину) [Бут. 9, 4]. Всі тварини поділялися на чистих, м'ясо яких уживалося в їжу, і нечистих, яких не можна було їсти (згодом ці принципи було деталізовано в Кашрут – збірці іудейських діетарних законів).

За Новим Заповітом, який визнають лише християни, однією зі

складових моральної чистоти людини є правильне ставлення до їжі. Турботи про хліб насущний не повинні відволікати від духовних шукань, ставати головним у житті [Мф.6, 31-33], поневолювати людину, породжувати пристрасті [Лк.21, 34]. Акцент із зовнішнього, чисто формального виконання Закону переноситься на внутрішнє стримання, зосередження на духовних цінностях. Головне – чистота внутрішня: “Немає нічого назовні людини, що, увиходячи до неї, могло б опоганити її... Бо не входить до серця йому, але до черева, і виходить назовні, очищуючи всяку їжу... Що з людини виходить, – те людину опоганює. Бо зсередини, із людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душогубства, перелюби, здириства, лукавства, підступ, безстыдства, завидующе око, богозневага, гордоші, безум. Усе зле це виходить зсередини, – і людину опоганює!” [Мк.7, 15-23].

За Кораном, Усевишній закликав людей споживати ті дари життя, що він створив для них на землі, а не їсти слідом за сатаною те, що ним заборонено: “О люди! Їжте те, що на землі, дозволене, благе, і не йдіть стопами сатани, - адже він для вас ворог явний!” [Сура 2:168]. “І не їжте того, над чим не вимовлено ім'я Аллаха...” [Сура 6:121]. Там же зазначено: “Заборонено вам мертвечину, і кров, і м'ясо свині, і те, що забито з закликанням не Аллаха, і удавлена, і забита ударом, і вбита при падінні, заколота рогами, і те, що їв дикий звір, - крім того, що заб'єте за обрядом, - і те, що заколото на жертovníках...” [Сури 2:173; 5:3; 6:145 (144), 146 (145); 16:115].

Практично спільні обмеження в зазначених релігіях мають і спільне джерело – Біблію – і пов'язані, в першу чергу, з глобальним осмисленням того, що людина, покликана служити Єдиному Святому Богові, має бути сама чистою і святою в усіх відношеннях, а цьому має відповідати лише чиста їжа. Крім того, ці обмеження мали ще й гігієнічне значення, сприяючи збереженню життя віруючих.

Спивачук В.А.

Технологический университет Подолья

ОСВЕЩЕНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ ФЕНОМЕНОВ В РАССКАЗАХ ПАНТЕЛЕЙМОНА РОМАНОВА

П.Романов писал сатирические, юмористические, психологические рассказы в 20-е годы. Именно тогда Романова начали печатать щедро, “за короткое время два популярных в те годы издательства “Недра” и “Никитинские субботники” – выпустили многотомные собрания его сочинений” [5, 3]. “Его книги были в числе тех, что пользовались наибольшим спросом в библиотеках, а когда писатель выступал с публичным прочтением своих рассказов, то собиралась такая аудитория, какой мог позавидовать самый известный артист” [4, 5].

20-30-е годы отмечены преимущественным вниманием литературной критики к рассказам Романова за рубежом. Произведения писателя